

ПРИВРЕМЕНО ИЗДАЊЕ ДЕЛА
»СВЕТЕ ЖРТВЕ«

АЛБУМ ГРОБЉА И ГРОБОВА.

70 СНИМАКА СРПСКИХ ГРОБЉА СА
СОЛУНСКОГ ФРОНТА

ПРИРЕДИО
ЈОВ. М. СРЕТЕНОВИЋ
ПОТПУКОВНИК У ПЕНЗИЈИ

ПАЛИМ БОРЦИМА
ЗА
СЛОБОДУ, ЧАСТ
И
УЈЕДИНЕЊЕ
СРБА, ХРВАТА
И
СЛОВЕНАЦА
1912-1920
ГОД

У МЕСТО ПРЕДГОВОРА.

Да би се оставила што већа и јаснија успомена на херојске борбе нашег народа, на пале жртве у овом епохалном добу, чије ће успомене подгревати и челичити нашу моралну снагу садашњости и будућности, — предузео сам још 1912. год. да прикупим податке и да израдим дело:

»СВЕТЕ ЖРТВЕ«

ДЕЛО ЋЕ БИТИ ПОДЕЉЕНО У 6 ДЕЛОВА.

1. и 2. део сачињаваће више великих књига као:

1. **Ускоци и усташи.** Пале жртве из четничке акције до 1912. год.
2. **Осветници Косова и Марице.** Пале жртве у Српско-Турском рату 1912. и 1913. год.
3. **Осветници Сливнице.** Пале жртве из Српско-Бугарског Рата 1913. год.
4. **Браниоци Отаџбине.** Пале жртве од почетка Светског рата до доласка на Крф.
5. **Ослободиоци Отаџбине.** Пале жртве за време од Солунских операција до свршетка Светског Рата.
6. **Узвишени Пријатељи.** Пале жртве странаца који су се борили у редовима српске војске.
7. **Јунаци.** Пале жртве најхрабријих војника, које ће Историја уврстити у ред јунака.

3. део дела: „**Гробља и Гробови.**“ У овом делу биће изнета сва гробља и гробови оних палих бораца за време последњих ратова.

4. део дела: „**Умрли у служби отаџбине.**“ У овом делу биће изнета имена и дела палих жртава, који су као интерирани помрли.

5. део дела: „**Мученици.**“ Овде ће се изнети фотографски снимци и описи мучеништва нашег народа од стране непријатеља.

6. део дела: „**Инвалиди.**“ У овом делу изнеће се имена свију инвалида и њихова дела.

Знатан део материјала за ово огромно дело већ је прикупљен и даље се на овоме мора још дуго радити са много труда и материјалних жртава.

Дело има бити најлепши украс за садашњост, најлепши писани споменик за будућност, најбоља морална утеха за породице палих жртава и срдачна захвалност живих палима. Прегаштво, да се пале жртве оживе у нама, да се остави што трајнија успомена на њих, показаће свима и свакоме, а нарочито поколењима, како српски народ уме да цени и уздиже сваку палу жртву за Отаџбину.

Захвалност народа, захвалност државе поред материјалног одржавања породица, рађа поновне подвиге и поновно јунаштво.

Колика је морална снага, колика огромна утеха за породице палих жртава, кад виде и кад осете, да се пале жртве — њихови мили и драги — цене и уздижу за вечита времена.

Да би у овој економској борби, у веку материјализма, у споси егоизма и себичности, у времену заборава свега идеалног, освежио успомне на пале борце, који су донели живот и срећу живима, решио сам се да приредим сада ово привремено и скраћено издање 3. дела »СВЕТЕ ЖРТВЕ«: »ГРОБЉЕ И ГРОБОВИ«, у виду овог албума, који ће макар колико одговарати намењеној цели.

Не дозволимо да зарасту хумке, да потамне бели крстићи, да увене цвеће на гробовима наших палих жртава, који положише живот за слободу своје браће, своје отаџбине и за част и понос свога народа.

Те жртве, ти гробови, не смеју бити заборављени; они — њихови духови, — њихове успомене, морају бити и даље са нама, оне морају да живе у нама и у даљим нашим поколењима. То су камени темељци, на којима има да почива наша обновљена и уједињена Отаџбина. Успомене на те пале жртве васпитаваће наша поколења: како се љуби свој народ и како се уздиже и цени част и понос нације.

Дижимо и оживимо пале жртве! Дијжимо их, јер тек тада имамо права да и ми живимо. Они су пали да се ми подигнемо! Они су изгинули да ми живимо!

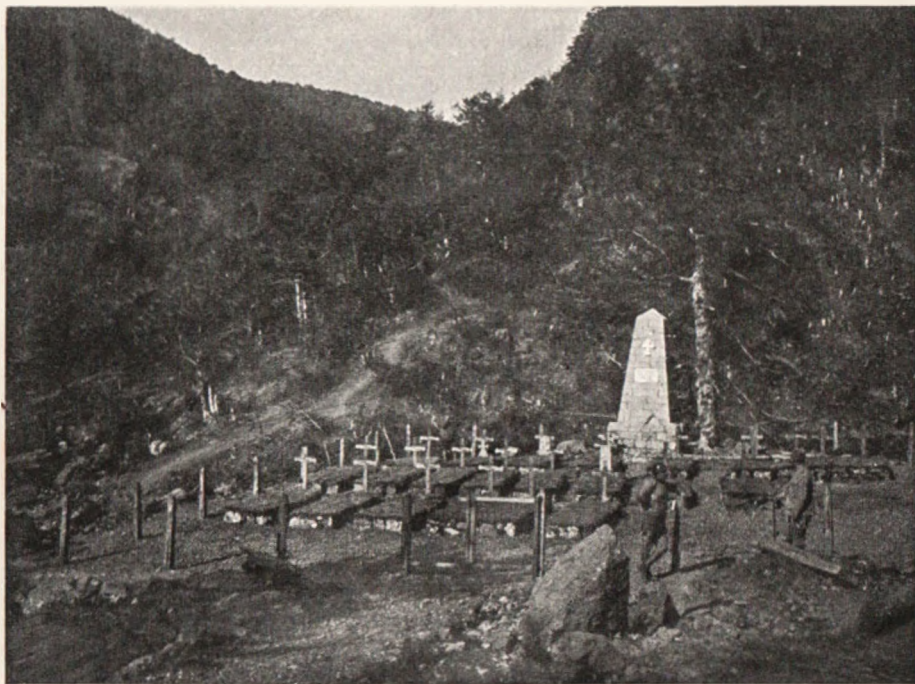
СЛАВА И ХВАЛА ИЗГИНУЛИМ БОРЦИМА!

ЈОВ. М. СРЕТЕНОВИЋ,

Потпуковник у резерви.

Гробље код села Верије.
Groblje kod sela Verije.

Гробље 19. пука на фронту 2. армије.
Groblje 19. puка na frontu 2. armije.

Гробље 7. и 8. пуна на положају код Црне Реке.
Groblje 7. i 8. puna na položaju kod Crne Reke.

Гробље код манастира Сетине.
Groblje kod manastira Setine.

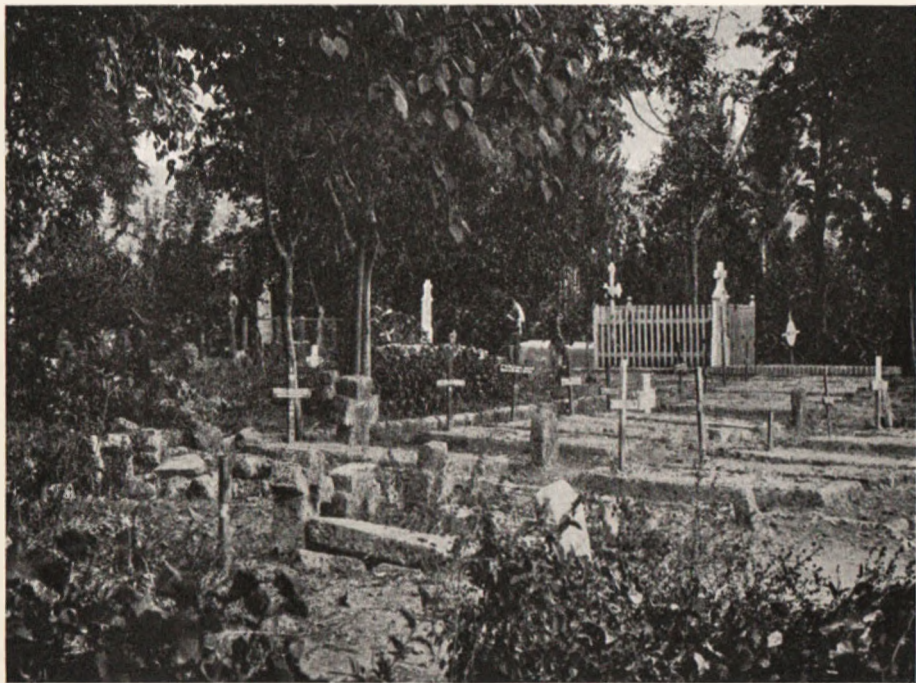
Гробље код села Брода (бр. 1).
Groblje kod sela Broda (br. 1).

Гробље Тимочке Дивизије у Моглени код села Слатине.
Groblje Timočke Divizije u Mogleni kod sela Slatine.

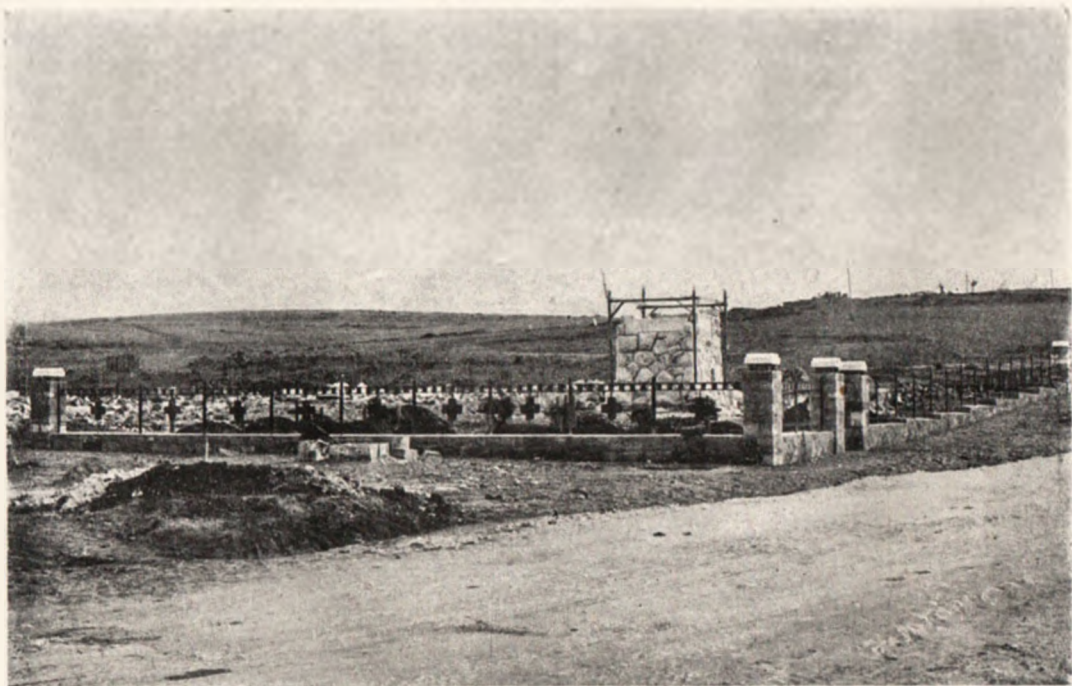
Гробље 7. пука код Горничева.
Groblje 7. puка kod Gorničeva.

Гробље код Водене.
Groblje kod Vodene.

Гробље код села Будимираца.
Groblje kod sela Budimiraca.

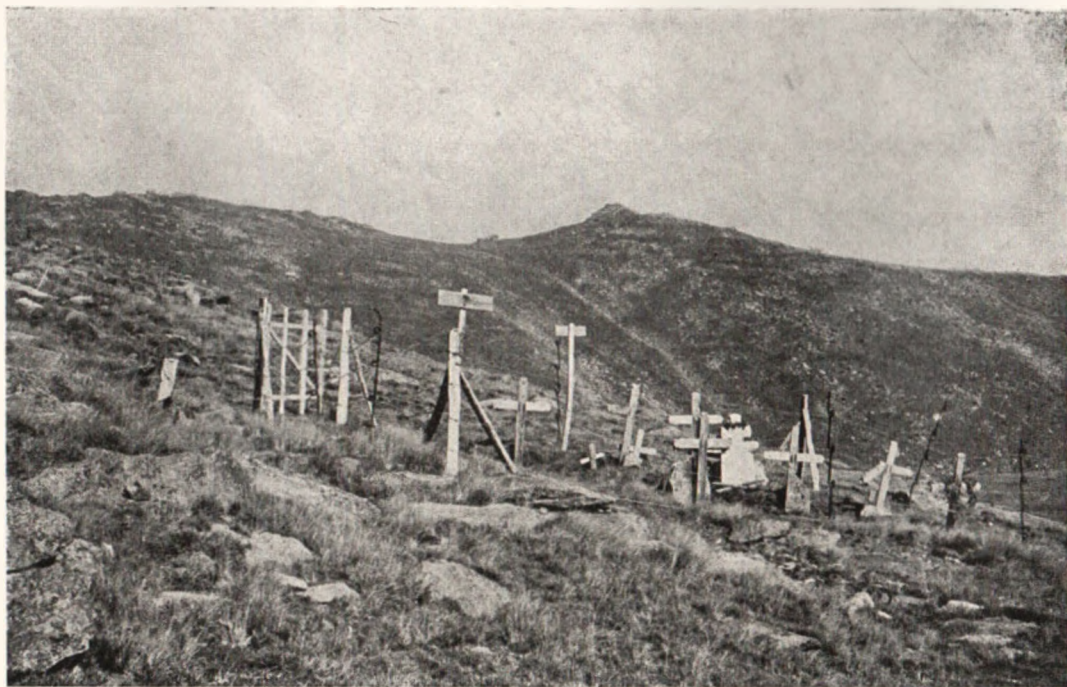
Гробље код села Бањице.
Groblje kod sela Banjice.

Гробље код села Соровића.
Groblje kod sela Sorovića.

Капела на Кајмакчалану над је била недовршена.
Kapela na Kajmakčalanu kad je bila nedovršena.

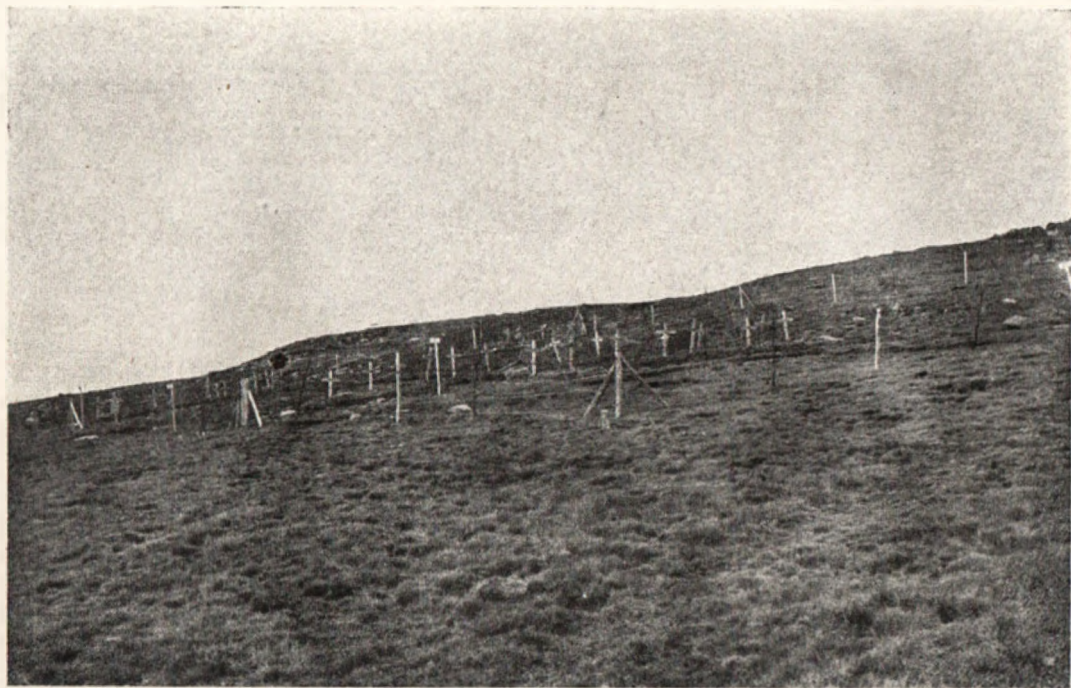
Гробље бр. 1 на Кајманчалану.
Groblje br. 1 на Кајмакџалану.

Гробље бр. 2 на Кајмакчалану.
Groblje br. 2 на Кајмакџалану.

Гробље бр. 3 на Кајмакчалану.
Groblje br. 3 на Кајмакчалану.

Гробље бр. 4 на Кајмакчалану.
Groblje br. 4 na Kajmakčalanu.

Гробље бр. 5 на Кајманчалану.
Grblje br. 5 на Кајмакџалану.

Гробље бр. 6 на Кајмакчалану.
Groblje br. 6 na Kajmakčalanu.

Гробље бр. 7 на Кајманчалану.
Groblje br. 7 на Кајмакџалану.

Гробље бр. 8 на Кајмакчалану.
Groblje br. 8 na Kajmakčalanu.

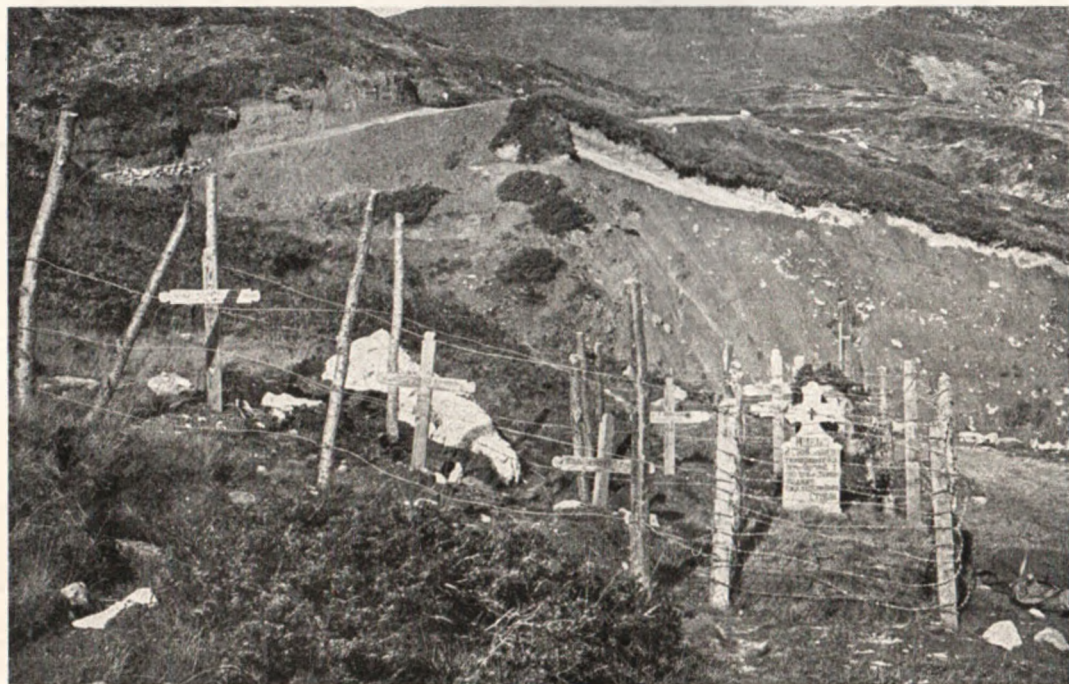

Гробље бр. 9 на Кајмакчалану.
Groblje br. 9 на Кајмакџалану.

Гробље бр. 11 на Кајманчалану.
Groblje br. 11 на Кајмакџалану.

Гробо бр. 12 на Кајмакчалану.
Гробије бр. 12 на Кајмакчалану.

Гробље у Воштаранима (бр. 1).
Groblje u Voštaranima (br. 1).

Гробље на положају Беле Воде 7. и 8. пука (бр. 1).
Groblje na položaju Bele Vode 7. i 8. puka (br. 1).

Грoбље на Чеганском положају.
Groblje na Čeganskом položaju.

Гробо у селу Чегању код цркве.
Groblje u selu Seganji kod crkve.

Гробље 9. пука на положају Свети Никола.
Groblje 9. puка на položaju Sveti Nikola.

Гробље код Бањице више болнице.
Groblje kod Banjice više bolnice.

Гробље 3. завојишта Шумад. дивизије код Турман Мале.
Groblje 3. zavojišta Šumad. divizije kod Turman Male.

Горње гробље на положају Јурка Курберери.
Gornje groblje na položaju Jurka Kurbereri.

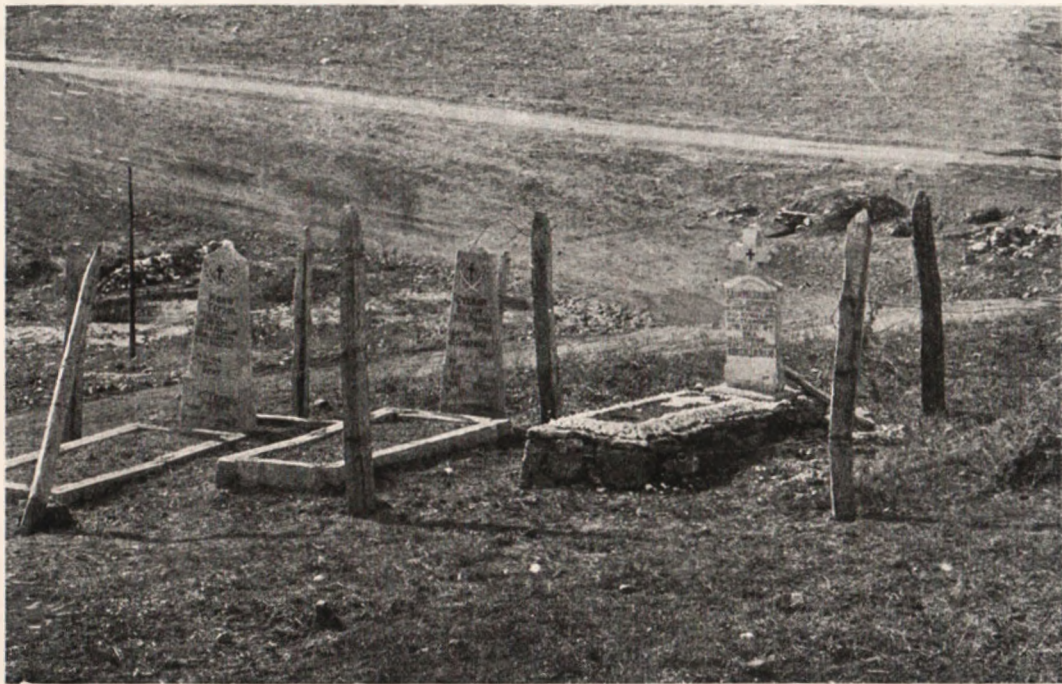
Гробље код положаја Јурке Курберери (1. завојиште Дунав. Дивизије).
Groblje kod položaja Jurke Kurbereri (1. zavojište Dunav. Divizije).

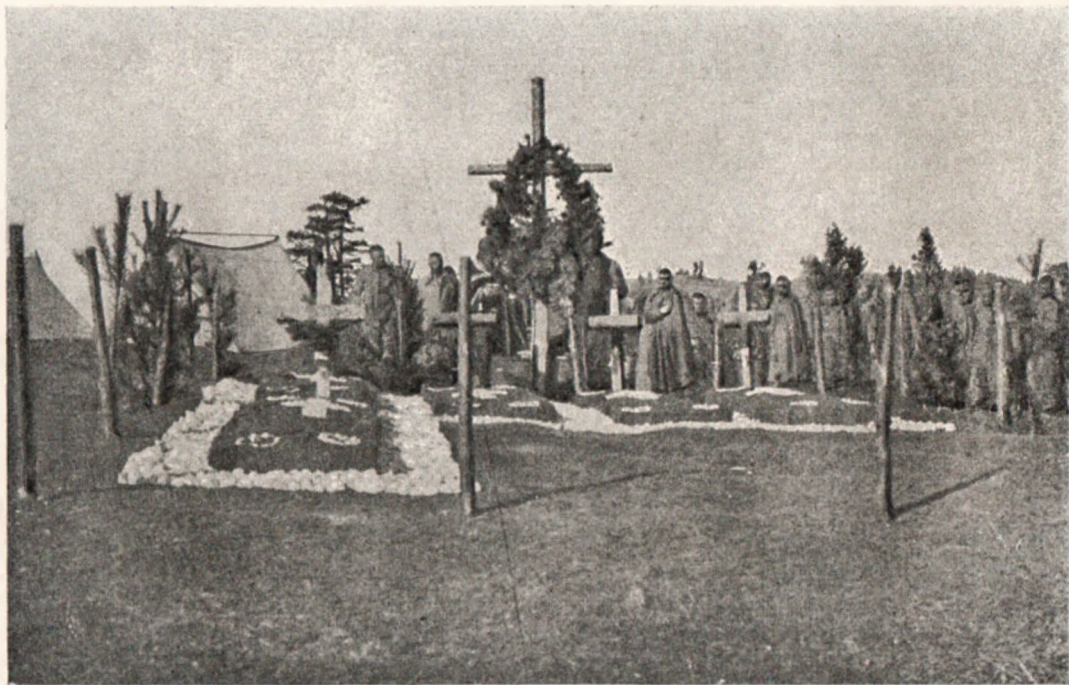
Гробље под цркве у селу Скочивиру.
Groblje kod crkve u selu Skočiviru.

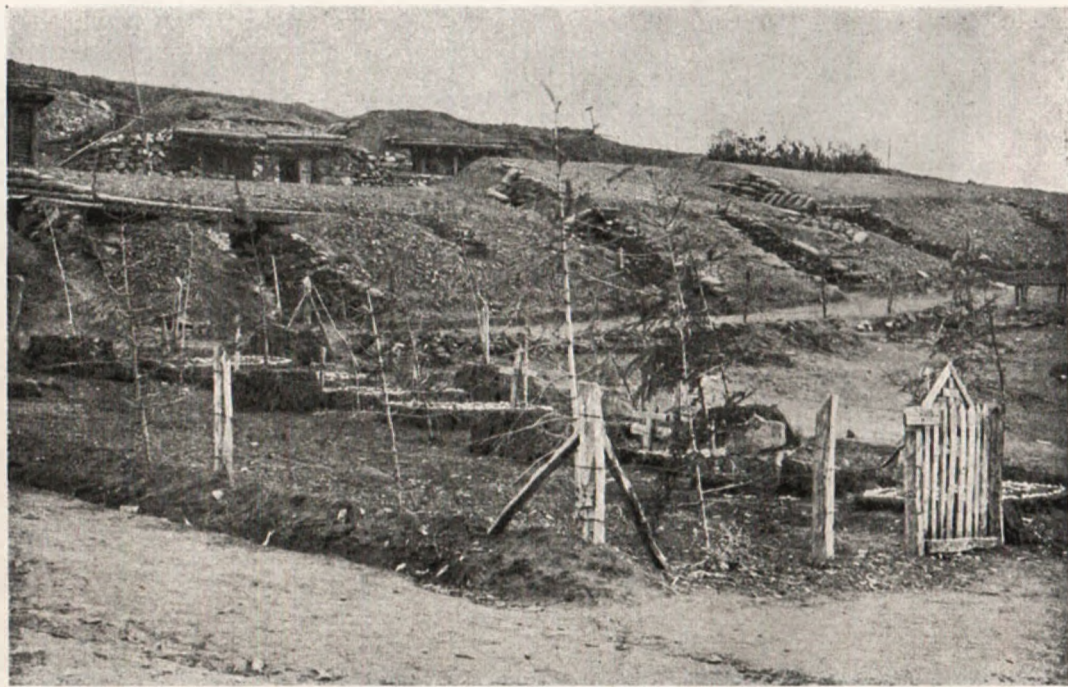
Гробље код положаја Чвора.
Groblje kod položaja Čvora.

Гробље Дунав. Дивизије на положају код Чвора.
Groblje Dunav. Divizije na položaju kod Čvora.

Гробље 7. пука на Милетиној Коси.
Groblje 7. puка на Miletinoј Kosi.

Гробље на положају Хо мо ље 9. пука.
Groblje na položaju Ho mo lje 9. puka.

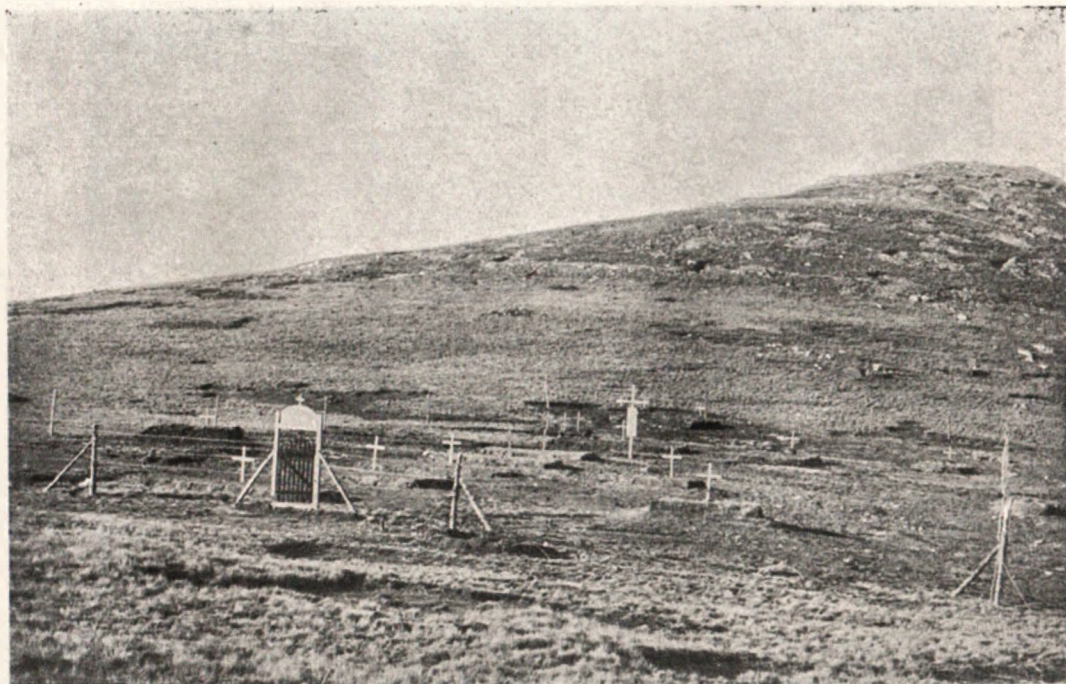
Гробље северо-западно од села Воштарана и Неоказа.
Groblje severo-zapadno od sela Voštarana i Neokaza.

Гробље код села Врбена.
Groblje kod sela Vrbena.

Гробље у селу Сливци.
Groblje u selu Slivici.

Гробље Добровољачког Одрѣда код Старковог Зуба.
Groblje Dobrovoljačkog Odreda kod Starkovog Zuba.

Гробље 19. пука Шумад. Дивизије.
Groblje 19. puka Šumad. Divizije.

Гробље код села Живоњије (бр. 2).
Groblje kod sela Živonjije (br. 2).

Гробље код села Живоњје.
Groblje kod sela Živonjije.

Гробље код села Будимираца код цркве.
Groblje kod sela Budimiraca kod crkve.

Гробље код села Горничева.
Groblje kod sela Gorničeva.

Гробље код села Горничева (бр. 1).
Groblje kod sela Gorničeva (br. 1).

Гробље код села Б р о д а (бр. 2).
Groblje kod sela Broda (br. 2).

Гробље код цркве у селу Воштаранима.
Groblje kod crkve u selu Voštaranima.

Гробље код села Неокази.
Groblje kod sela Neokazi.

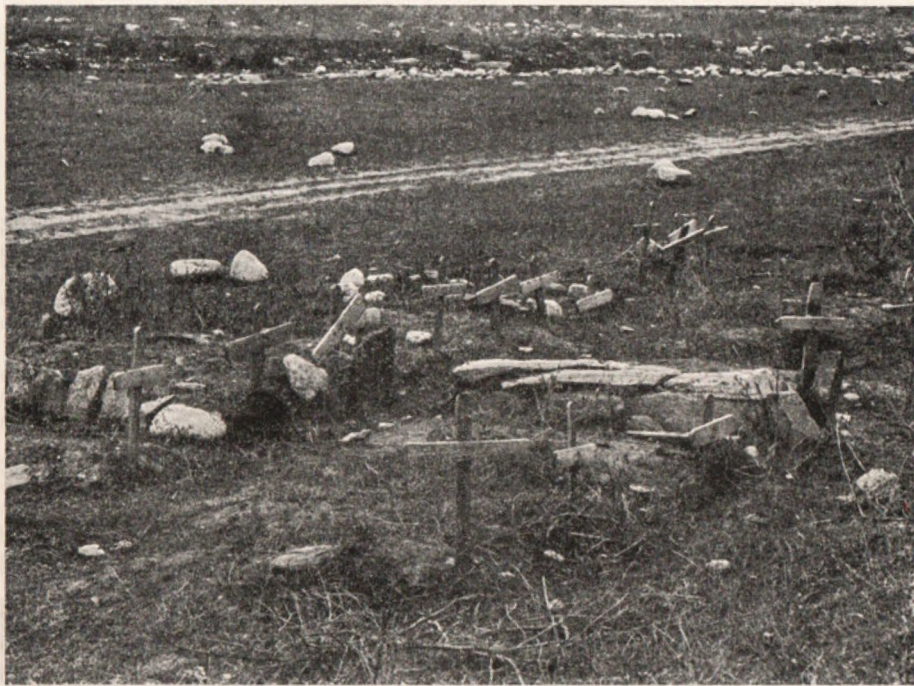
Гробље на положају Горње Милетине Косе.
Groblje na položaju Gornje Miletine Kose.

Гробље 9. пука на левој обали реке Ушће.
Groblje 9. puка na levoj obali reke Ušće.

Гробо српског војника на путу од Брода ка Сливници код Црне Реке.
Grob srpskog vojnika na putu od Broda ka Slivnici kod Crne Reke.

Гробље на положају Стара Попадија.
Groblje na položaju Stara Popadija.

Гробље код Битоља.
Groblje kod Bitolja.

Гробље на положају Командантов Вис.
Groblje na položaju Komandantov Vis.

Гробље код села Сакуљева.
Groblje kod sela Sakuljeva.

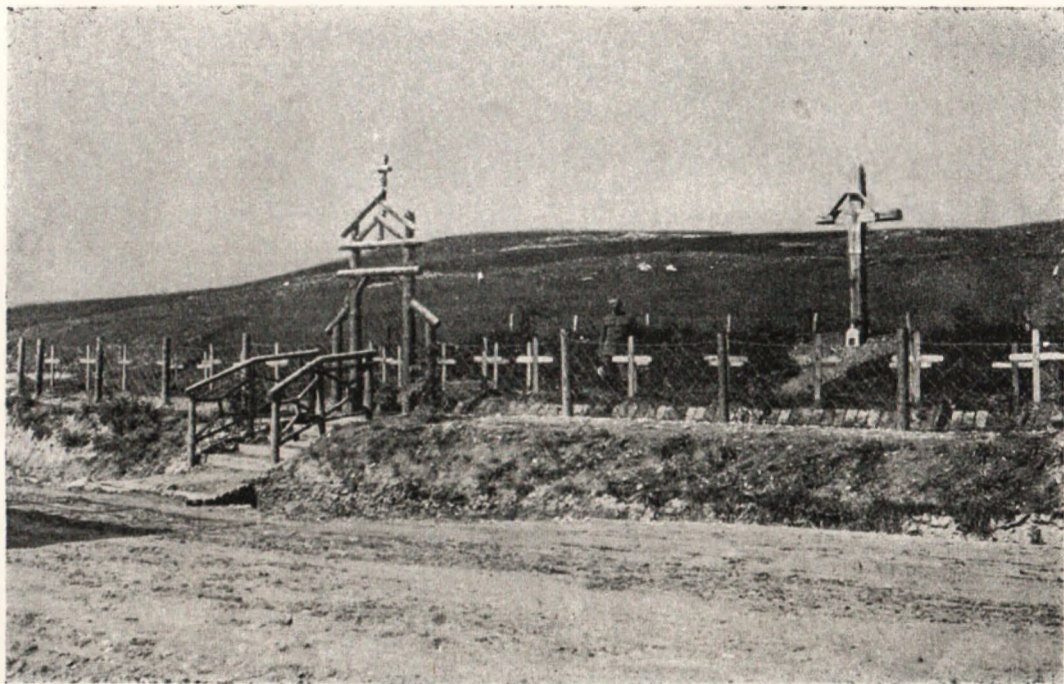
Гробље код села Б а ч а.
Groblje kod sela Ваџа.

Гробље на положају Градешнички Поток.
Grublje na položaju Gardešnički Potok.

Гробље 19. пеш. пука код Биџа Мале у Моглени.
Groblje 19. peš. puка kod Biđža Male u Mogleni.

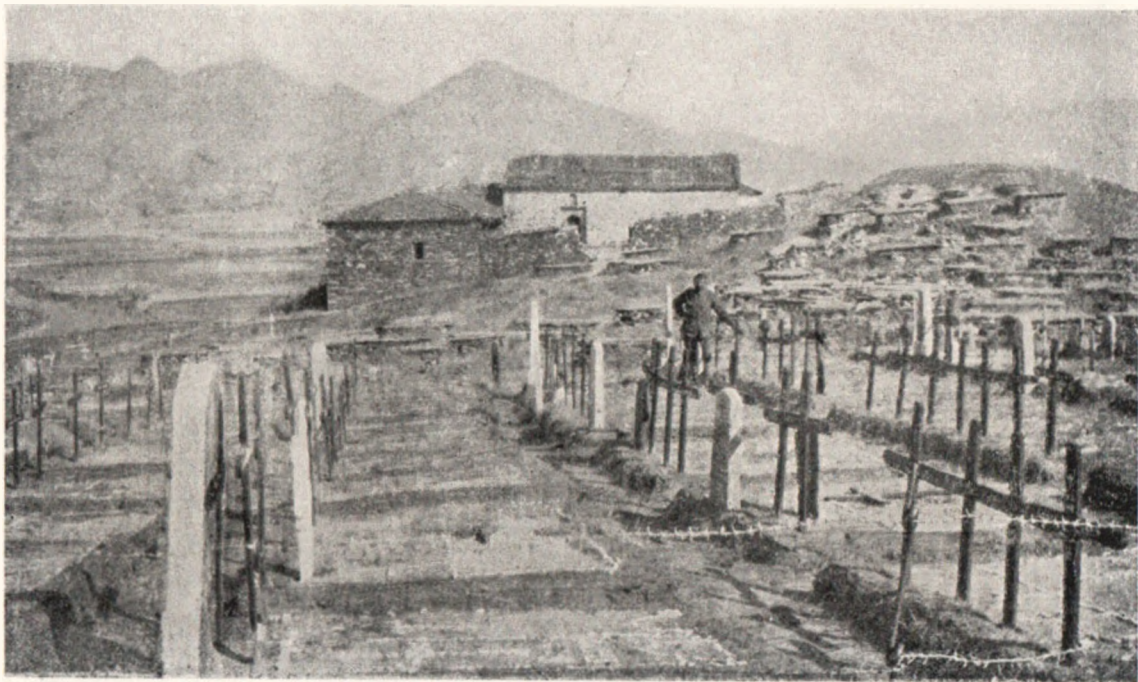
Гробље код села Крушеграда.
Groblje kod sela Krušegrada.

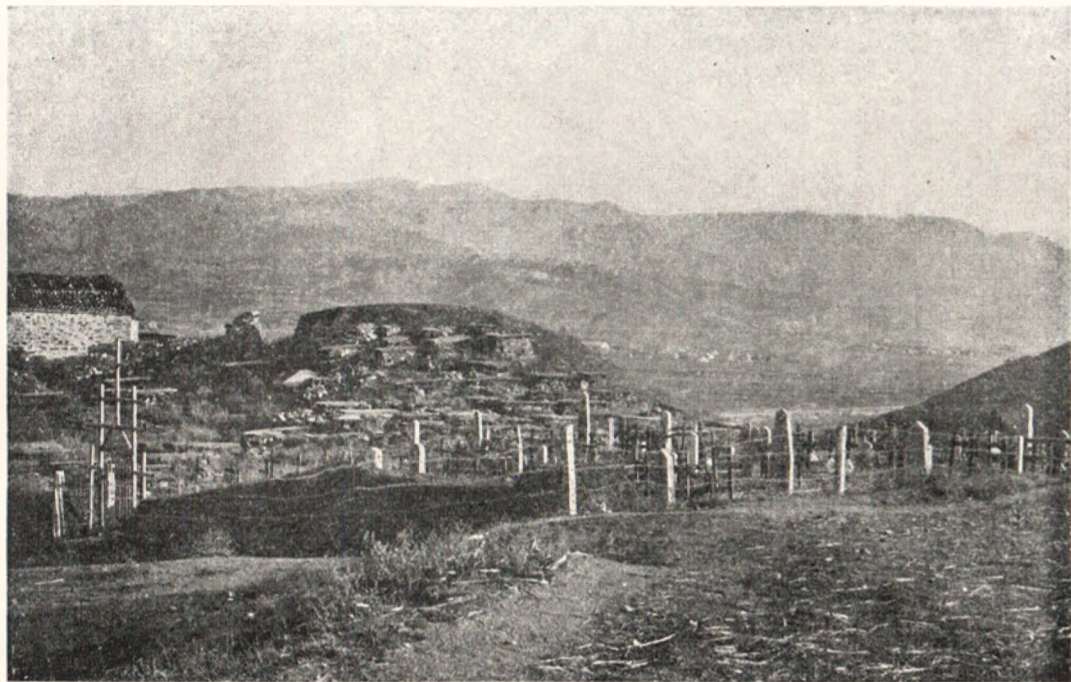
Гробље код Вертекора.
Groblje kod Vertekora.

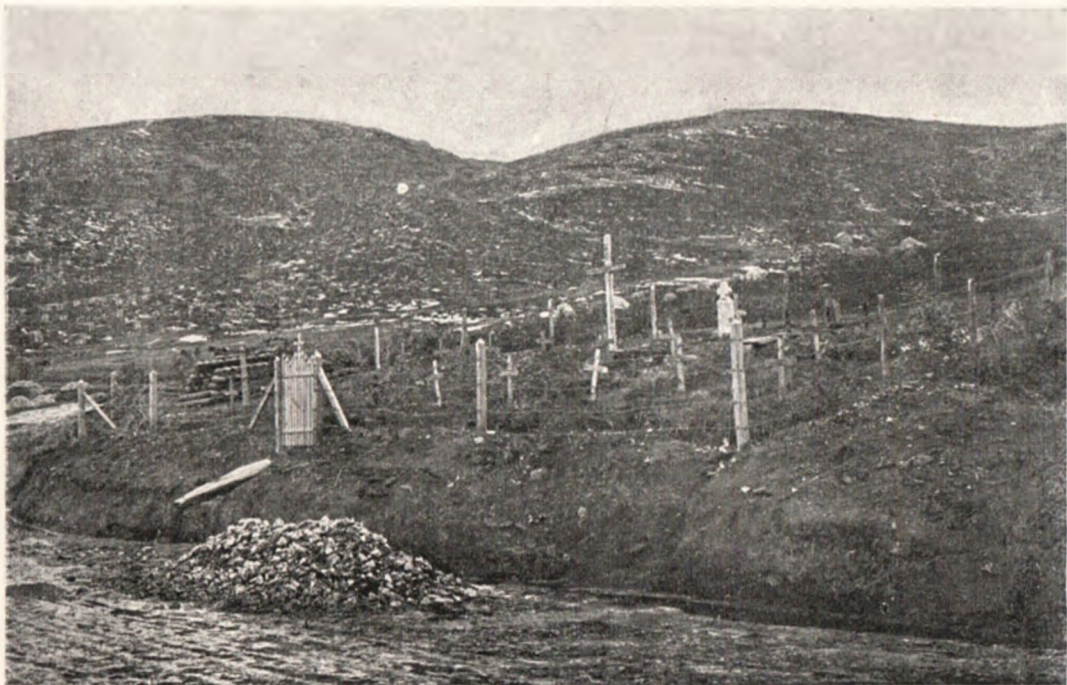
Гробље Дринског завојишта у Скочивиру.
Groblje Drinskog zavojišta u Skočiviru.

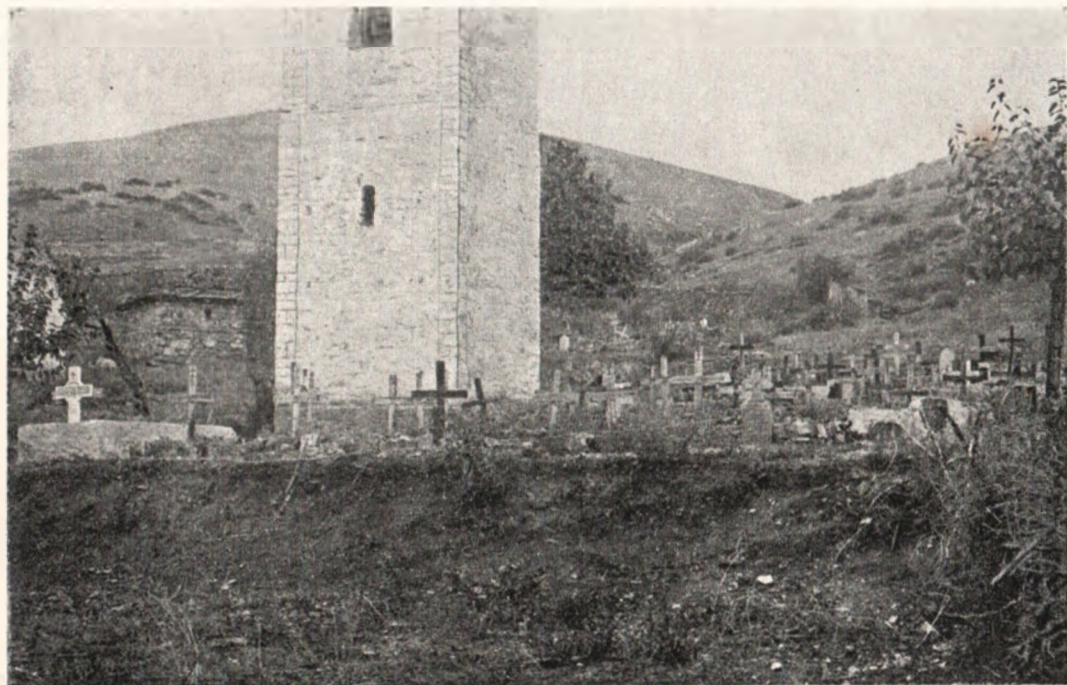
Гробље код села Добровени.
Groblje kod sela Dobroveni.

Гробље у селу Добровени код цркве.
Groblje u selu Dobroveni kod crkve.

Гробље Дринског завојишта код Петелина.
Groblje Drinskog zavojišta kod Petelina.

Гробље код цркве у Острву.
Groblje kod crkve u Ostrvu.

Гробље код Магарева (бр. 1).
Groblje kod Magareva (br. 1).

Гробље на фронту Шумад. Дивизије.
Groblje na frontu Šumad. Divizije.

Г. Министар Војни и Морнарице својим решењем од 5. фебруара 1921. г. Ф. њ. бр. 4615 одобрио је скупљање претплате и продавање овог албума у војсци Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца.